

Een nieuwe kijk op schrijf- onderwijs

Andries, Caroline [red.]: Een nieuwe kijk op schrijfonderwijs. Leuven/Amersfoort: Acco, 1992, 84 blz.

Deze bundel onder redactie van Prof. dr. Caroline Andries brengt een reeks artikelen n.a.v. een symposium over schrijven (symposium van de Vlaamse Afdeling van de International Reading Association, 1992). Het boek prijst zich aan als een hulp bij het uitwerken en het onderbouwen van een schoolwerkplan i.v.m. handschrift. Als (achtergrond)informatie om vigerende inzichten bevestigd te zien, mag het beslist gelezen worden. Maar of een basisschool met deze publikatie een gefundeerd schoolwerkplan handschrift kan opstellen, blijft maar de vraag. De vijf korte bijdragen halen niet alle het niveau dat de titel doet veronderstellen: 'Een nieuwe kijk op...'

H. Pijning komt niet op dreef en springt van het ene idee naar het andere. Op zeven en een halve bladzijde, inclusief bibliografie en enkele schema's, komt hij door zijn beknoptheid zelfs ietwat pedant over. Een samenraapsel van bekende ideeën; wij zijn van deze autoriteit in het vak meer gewend! Aaldert Van Engen neemt heel wat hooi op zijn vork, maar terwijl hij belooft zich te beperken tot een bondige, persoonlijke visie, neemt hij onmiddellijk gas terug, doordat hij al te vaak verwijst naar eigen recente publikaties. Het ruikt een beetje naar reclame voor eigen werk, en laat ondertussen de lezer van dit werkje in de kou.

Net als Pijning gelooft Van Engen in een structurende en een foutenanalyserende

aanpak. Het kind moet volgens hem de kenmerken van de afzonderlijke letters en hun verbindingen kennen. Geen enkele basisschool zal deze evidentie betwijfelen. Maar het kind dat in een klas temidden van dikwijls meer dan 20 medeleerlingen erin slaagt de eigen fouten in de uitvoering vast te stellen, is eerder een witte raaf. Deze kritiek doet geen afbreuk aan de voorgestelde instructietechnieken, maar zegt meer over de moeilijke omstandigheden waarin leerkrachten verplicht worden kinderen te leren schrijven.

Van Engen benadert het schrijven volgens leertheoretische gronden. Toch zou hij ook oog moeten hebben voor psychomotorische basisprincipes. Hij beweert wel dat het kind de kenmerken van een letter moet kennen, maar de deelstructuren van de in het boek afgebeelde guirlande (b.v. blz. 13 of 20) zijn toch wel anders. Een guirlandebeweging begint nl. met een neerhaal (centripetale druk). Die gaat zonder stilstand van de schrijvende hand over in een ophaal, waarbij de druk duidelijk minder is. Erg spijtig dat de auteur aan deze elementaire schrijfbeweging zo weinig aandacht geeft.

In haar artikel schetst Anke Blöte de ontwikkeling van de schrijfhouding en -beweging bij een kind. Zij gaat hierin een stapje verder dan in haar vorige publikaties. Dit artikel zou, tot er nieuwe informatie wordt verzameld over dit onderwerp, verplichte vaklektuur moeten worden, omdat het op duidelijk-

ke wijze inzicht verschaft in wat een goede schrijfhouding is.

Lisa Hamstra-Bletz blijft zoals hoopvol verwacht mocht worden in het verlengde van de vorige auteur. Zij belicht de ontwikkeling van het kinderhandschrift. Eveneens op iedere basisschool te lezen.

Marc Litière herhaalt wat vroeger graafwerk in oude problemen en rondt af met enkele besluiten waaraan een basisschool voor zijn werkplan weinig heeft.

Op 81 bladzijden kan het boek zijn belofte niet waarmaken. Heel wat vragen blijven onbeantwoord. Wat als een kind ondanks de instructie er toch niet in slaagt om rendabel handschrift te produceren? Hoe remedieren? Welk meetinstrument is fijn genoeg om een correcte diagnose te stellen

die remediëring toelaat? Hoe kunnen relatief grote groepen kinderen instructie krijgen met kansen op voldoende feedback? Moeten kinderen per se met Kerstmis hun nieuwjaarsbrief kunnen schrijven? Is er een ideale cursorische leergang samen te stellen? Hoe vangt de school de individuele verschillen in vaardigheid op? Hoe moet het verder als de kinderen door een aanvangelijke fase zijn?... Het laatste woord wordt in dit boek niet gezegd over de aangekondigde problematiek. Zullen we deze bespreking dan ook maar beëindigen zonder afsluiter?

*Louis Dams
Isenbaertlei 30
2930 Brasschaat*

Bubi

Jet Marchau (et al.); eindred. M. de Sterck: **Bubi. Wegwijs in de Vlaamse jeugdliteratuur.** Antwerpen: Dedalus, 1993, 99p., 399 fr.

In de inleiding van de tiende editie van het jaarboek **Bubi** geeft Marita de Sterck een overzicht van 10 jaar Bubi, de groei en werking van de kinderjury's en de evolutie van de Vlaamse kinder- en jeugdliteratuur in de voorbije 10 jaar; heeft ze oog voor het visuele aspect in kinder- en jeugdboeken; geeft ze cijfers i.v.m. de omzetevolutie en de produktie in 1992; en laat ze ook enkele uitgevers aan het woord over de problemen in de uitgeverswereld.

Het tweede deel bestaat uit een overzicht van de bekroningen door de Kinder- en

Jeugdjury (KJJ) en de Kinder- en Jeugdjury Limburg (KJL). Dat overzicht geeft per leeftijdscategorie een lijst van de genomineerde werken, een voorstelling van de bekroonde schrijver en zijn boek, en commentaren van de kinderjuryleden op de bekroonde en andere werken.

Het derde deel bevat besprekingen van een 80-tal in 1992 verschenen kinder- en jeugdverhalen. Spijtig is hier wel dat de besprekingen tamelijk oppervlakkig zijn en weinig duidelijkheid brengen over de échte kwaliteiten of gebreken van de meeste boeken.